

Abstrakt:

Diplomová práce se zabývá analýzou a komparací učebnic zeměpisu pro žáky se sluchovým postižením, žáky s lehkým mentálním postižením a žáky škol hlavního vzdělávacího proudu. Cílem práce je poukázat na současný stav učebnic zeměpisu pro žáky se sluchovým postižením a skrze propojení poznatků z oboru surdopedie a z oboru didaktiky geografie předložit konkrétní podněty pro zlepšení kvality vzdělávání žáků se sluchovým postižením prostřednictvím zvýšení úrovně zpracování didaktických materiálů používaných ve výuce. Úvod práce je věnován především postavení vzdělávacího oboru zeměpis v systému kurikulárních dokumentů – v souvislosti s cílovými skupinami, pro něž jsou určeny učebnice analyzované v této práci, jsou popsány cíle a očekávané výstupy výuky zeměpisu na druhém stupni základní školy. Dále se práce zaměřuje už přímo na učebnice. Představeny jsou funkce učebnice ve vzdělávacím procesu a její strukturní komponenty s důrazem na textovou složku. V opoře o odbornou literaturu jsou popsány charakteristiky této složky a pozornost je věnována učení se z textu – především s ohledem na neslyšící žáky, pro které bývá čeština (tj. jazyk analyzovaných učebnic) jazykem druhým/cizím. Na základě požadavků plynoucích z kurikulárních dokumentů pro českou vzdělávací soustavu, charakteristik učebnic, jejich komponent a funkcí v učebním procesu a s ohledem na cílové skupiny adresátů analyzovaných učebnic jsou formulovány výzkumné otázky. Pro jejich zodpovězení jsou použity tři metody hodnocení učebnic, které jsou v práci podrobně vysvětleny – metoda rastru pro hodnocení učebnic podle Z. Sikorové, metoda měření obtížnosti textu dle M. Pluskala a metoda měření didaktické vybavenosti učebnice podle J. Průchy. Cílem práce je zjistit, v čem se učebnice pro tři cílové skupiny liší a v čem se podobají. Zjištění z výzkumu provedeného aplikací těchto metod jsou konfrontována s poznatky z úvodních kapitol. Těžiště práce směřuje k popisu toho, nakolik a jak analyzované učebnice odpovídají (specifickým) vzdělávacím potřebám žáků, pro něž jsou určeny. Pozornost je zaměřena zejména na učebnice pro žáky se sluchovým postižením. Na podkladě zjištění z výzkumné části práce (obtížnost textu, rezervy v didaktické vybavenosti a provázanosti komponent učebnice atd.) jsou formulovány doporučení a náměty pro kvalitnější tvorbu učebnic zeměpisu pro žáky se sluchovým postižením.